

63.0101 חומרים מסוכנים בצה"ל

הגדרות

1. בפקודה זו:

- א. "אחראי חומ"ס" (רעלים) - קצין, נגד או עובד צה"ל שהוכשרו והוסמכו לכך כחוק, ושמיינה אותם לתפקידם מפקד היחידה, שדרגתו סא"ל לפחות.
- ב. "גיליון בטיחות" (S.D.S.) - גיליון, כמפורט בתקנות הבטיחות בעבודה (גיליון הבטיחות, סיווג, אריזה, תיווי וסימון של אריזות), התשנ"ח-1998.
- ג. "חומר מסוכן (חומ"ס)" - רעל או כימיקל מזיק, כמפורט בחוק החומרים המסוכנים.
- ד. "חוק החומרים המסוכנים" - חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, והתקנות שהותקנו מכוחו.
- ה. "טיפול" - הרכשה, קליטה, אחסון, אחזקה, גריטה, הדרכה.
- ו. "כמויות קטנות" - כמות חומר מסוכן הקטנה מתקנות חומרים מסוכנים (סיווג ופטור), התשנ"ו-1996).
- ז. "סדנה לאחראי הרעלים" – השתלמות המיועדת להכשיר בעל תפקיד בצה"ל לשם הסמכתו לטיפול בחומ"ס ביחידה, בהתאם להנחיות מנהל הבטיחות באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה.
- ח. "סמכות מקצועית" - מפקד זרוע האוויר והחלל, מפקד זרוע הים, קמנ"ר, אט"ל-דמ"ח ציוד לוגיסטי, ז"י-ראש חט"ל, קרפ"ר, אגף תקשוב-לוט"ם, מפקד פקע"ר בתפקידו כסמכות מקצועית ראשית בנושאי ההתגוננות האזרחית, לרבות מיגון ואחסון חומרים מסוכנים, כהגדרתו בהפ"ע 02.0304.
- ט. "פעילות מבצעית" – לעניין פקודה זו, פעילות לחימה של צה"ל, מנקודת כינוס הכוחות הלוחמים לקראת מבצע, ועד לסיום הפעילות וחזרת הכוחות לנקודת הפיזור, כמפורט בסעיף 9 להלן.
- י. "פעילות ביטחונית" – תהליך או פעילות ביטחונית חיוניים, שקצין בדרגת תא"ל לפחות אישר שנדרשת בה חריגה מהוראות פקודה זו, כמפורט בסעיף 10 להלן.

כללי

2. פקודה זו קובעת את הכללים הנוגעים לקליטה, להרכשה, לאחסון, לאחזקה, לגריטה ולהדרכה של חומ"ס, לרבות כל הנוגע לעוסקים בחומ"ס בצה"ל בהתאמה להוראות הבטיחות ולהגנת הסביבה שבחוק החומרים המסוכנים.
3. בחומ"ס נצור פוטנציאל הרס ופגיעה בבני אדם, ברכוש ובסביבה. נדרש אפוא, שיטפלו בו מי שהוסמכו והודרכו לכך. כמו-כן יש להעמיד לרשות העוסקים בחומר המסוכן את הכלים והאמצעים הנדרשים לשם מניעת נזק פוטנציאלי או הקטנתו וצמצומו משאירע.
4. הטיפול בחומ"ס ביחידות צה"ל ינוהל בכפוף לקיום התנאים המפורטים בפקודה זו, בהוראת קבע אט"ל 7.19 ובהוראות המשלימות שיפרסמו הסמכויות המקצועיות, בצירוף התייעוד הנדרש, ובהשגחת אחראי הרעלים.
5. נוסף על האמור לעיל, תפרסם כל סמכות מקצועית הוראות מקצועיות משלימות ביחס לטיפול בחומ"ס שבתחום אחריותה.

הכשרת בעל תפקיד

6. יחידה המחזיקה חומ"ס ברשותה, או מעבדה המחזיקה ארבעים חומרים מסוכנים ויותר - תכשיר נציג שיהיה אחראי לחומ"ס בה אשר יוכשר בסדנה לאחראי רעלים; על נציג כאמור מוטלת אחריות, לצד ובצוותא עם מפקד היחידה, לוודא כי תינתן הזדרכה ראויה לעוסקים בחומ"ס בדבר גורמי הסיכון הנובעים מנוכחותו חומ"ס ובדבר השיטות לטיפול בחומ"ס.

בטיחות

7. התשתית לאחסון החומ"ס תתאים לו בכל מחזור החיים (LC) של החומר, הן בהיבט הבטיחותי והן בהיבט הטכני; בין היתר, התשתית תכלול מקום אחסון (מחסן), ציוד כיבוי אש, ציוד בטיחות, ציוד מגן אישי, והכול כמפורט בהוראת קבע אט"ל 7.19 ובהוראות המשלימות או בגיליון הבטיחות של החומר.
8. המכניס לצה"ל חומ"ס או המייצר חומ"ס במסגרת פעילות הצבא, יישא באחריות לצרף לצָבָר החומ"ס גיליון בטיחות, כמפורט בתקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תיווי, וסימון של האריזות), התשנ"ח-1998; התקנות תהיינה זמינות לעיון באמצעות מנהל הבטיחות באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה.

אישורים חריגים

9. קצין בדרגת סא"ל, לפחות, יהא רשאי להורות על טיפול בחומ"ס בכמויות קטנות, במסגרת פעילות מבצעית, תוך חריגה מהאמור בפקודה זו, מהוראת הקבע באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה המשלימה אותה וכן מהוראות משלימות נוספות לפקודה זו אשר תפורסמנה בידי הסמכויות המקצועיות.
10. קצין בדרגת תא"ל, לפחות, יהא רשאי להורות על טיפול בחומ"ס במסגרת פעילות ביטחונית, תוך חריגה מהאמור בפקודה זו, מהוראת הקבע באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה המשלימה אותה וכן מהוראות משלימות נוספות לפקודה זו אשר תפורסמנה בידי הסמכויות המקצועיות; אישור כאמור יינתן לאחר התייעצות במנהל הבטיחות באגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה ובמפצ"ר-יעח"ק.
11. סעיפים 9 ו-10 לפקודה זו לא יחולו לעניין הטיפול בתחמושת ובחומרי נפץ, אשר לגביהם יש לפעול כמפורט בפ"מ 56.0302.
12. על אף האמור בסעיפים 9 ו-10 לפקודה זו; הטיפול בחומ"ס יבוצע ככל הניתן בהתאם להוראות אלו ובהתאם לאמור בחוק החומרים המסוכנים.

אחריות מפקד

13. מפקד היחידה וקצין הבטיחות ביחידה אחראים לוודא כי ניהול הטיפול בחומ"ס ביחידה ייעשה בהתאם להוראות פקודה זו, וכי יינקטו כל אמצעי הזהירות הנדרשים לשינוע חומ"ס.
14. מפקד היחידה יקבע נהלים ליידוע של הדרג הפיקודי ביחידתו לגבי חומ"ס הנמצא באחריותה ובמסמכותה; לגבי חומ"ס בעל פוטנציאל לפגיעה חמורה בחיים או ברכוש, ייקבעו נהלים מיוחדים ליידוע הדרג הפיקודי בדבר קיומו של החומ"ס בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבעים ושתיים שעות מעת קליטת החומ"ס.